

УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди протокол № 4 від «30» червня 2020 року		Система управління якістю у ХНПУ імені Г.С. Сковороди ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ Дидактика вальдорфської школи	ЗАТВЕРДЖЕНО В.о. ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди Ю. Бойчук від « 1 » <u>липень</u> 2020 р..

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

Дидактика вальдорфської школи

(повна назва дисципліни)

рівня вищої освіти третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
(повна назва рівня вищої освіти)

галузі знань 01 Освіта/педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки
(код і назва спеціальності)

освітня програма Освітні, педагогічні науки
(шифр і назва)

Шифр за навчальним планом 1.10

Харків – 2020 рік

Розробники програми: Іонова Олена Миколаївна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри теорії і методики викладання природничо-математичних дисциплін у дошкільній, початковій і спеціальній освіті Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Лупаренко Світлана Євгенівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

Рецензенти: Рибалко Людмила Сергіївна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди;

Єрмакова Тетяна Сергіївна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри педагогіки та іноземної філології Харківської державної академії дизайну і мистецтв.

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науковою радою університету протокол № 4 від «26» _червня_ 2020 року.

Голова ради

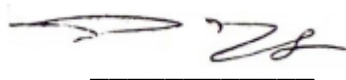

(Ю. Бойчук)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Завідувач відділу
аспірантури та докторантури

(І. Разуменко)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Робоча навчальна програма вибіркової навчальної дисципліни "Дидактика вальдорфської школи" складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки.

Предмет вивчення навчальної дисципліни – теорія і практика вальдорфської педагогіки.

Міждисциплінарні зв'язки: найтісніше дидактика вальдорфської школи пов'язана із загальною педагогікою, психологією, філософією освіти, культурологією, соціальною педагогікою, історією педагогіки, порівняльною педагогікою, методиками викладання дисциплін за фахом.

Метою викладання навчальної дисципліни «Дидактика вальдорфської школи» є систематизувати теорію й узагальнити досвід здійснення вальдорфських підходів до освіти особистості задля формування здатності здобувача здійснювати аналіз педагогічних явищ та процесів, розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності.

Завдання: у результаті вивчення навчальної дисципліни «Історія світової та вітчизняної педагогічної думки» здобувач освіти повинен **опанувати компетентності:**

ІК здатність на основі концептуальних методологічних знань здійснювати аналіз педагогічних явищ, процесів, конструювати нові цілісні знання, ідеї, розв'язувати комплексні проблеми в науково-дослідницькій, педагогічній діяльності з урахуванням національного і світового досвіду;

ЗК4 здатність обґрунтовувати культурно-антропологічні смисли та ідеї Європи, питання інтеркультурної комунікації та антропологічного виміру мультикультуризму, а також національних традицій у контексті інтернаціоналізації та становлення культури суспільства знань;

ЗК6 здатність сприймати, аналізувати й інтерпретувати нову освітню інформацію з наукових джерел українською/іноземними мовами, узагальнювати її та робити аргументований виклад у зв'язній формі під час апробації результатів дослідження;

ЗК10 здатність виявляти прогресивні освітні ідеї світової та вітчизняної педагогічної спадщини, порівнювати, виокремлювати цінні доробки дослідників, аналізувати їх і творчо використовувати у професійній діяльності;

ФК11 уміння проводити історико-педагогічний аналіз джерельної бази досліджуваної проблеми, переосмислювати знання й досвід, представлені в історико-педагогічному та компаративному дискурсі, застосовувати їх у власному науково-педагогічному дослідженні, визначати перспективи творчого використання;

ФК18 знання інноваційних освітніх тенденцій і напрямів, наукових засад управління й забезпечення якості освіти, способів їх реалізації в практиці загальної середньої та вищої школи.

Результати навчання:

ПРН1 продемонструвати знання онтології, гносеології, основних напрямів історико-філософської думки, класичної та сучасної, вітчизняної і світової філософії;

ПРН8 аналізувати змістове забезпечення освітнього процесу в ЗВО, визначати шляхи його оновлення, критично оцінювати практичне значення нововведень у вищій школі, самостійно продукувати ідеї;

ПРН10 оптимізувати вибір форм, методів, технологій навчання і виховання у ЗВО з урахуванням оновлення освітніх програм, проводити моніторинг досягнутих результатів;

ПРН13 критично оцінювати існуючі системи освіти і програми виховання, досвід професійних практик, представлених в історико-педагогічному дискурсі;

ПРН17 використовувати досягнення педагогічної інноватики у власній науковій та педагогічній діяльності, осмислювати теоретичну і практичну значущість освітніх нововведень, генерувати і презентувати власні інноваційні ідеї.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС (150 годин).

2. Зміст навчальної дисципліни «Дидактика вальдорфської школи»

Модуль 1. Світоглядні засади вальдорфської школи

Тема 1.1. Людинознавство як основа вальдорфської школи

Тема 1.2. Психологічні основи вальдорфської школи

Модуль 2. Дидактика вальдорфської школи як фактор формування цілісної особистості

Тема 2.1. Специфіка змісту освіти вальдорфської школи

Тема 2.2. Особливості форм і методів організації навчально-виховного процесу

Тема 2.3. Методика викладання шкільних дисциплін

Тема 2.4. Салютогенез і розвиток дитини: навчання як «терапія»

Тема 2.5. Особливості управління вальдорфською школою

Тема 2.6. Використання вальдорфських підходів у сучасній вітчизняній школі

3. Засоби діагностики успішності навчання

Розподіл рейтингових балів за видами контролю

Контроль та оцінювання результатів навчання здійснюється згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у ХНПУ імені Г. С. Сковороди.

Поточний контроль передбачає підготовку та активну участь здобувачів у практичних (семінарських), виконання та захист самостійної роботи, виступи із доповідями, повідомленнями.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою для заліку

90-100	Зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
35-59	Не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання - залік.

5. Інформаційні джерела для вивчення дисципліни

Базова

1. Ионова Е. Вальдорфская педагогика: теоретико-методологические аспекты. Х. : «Бизнес Информ», 1997. 300 с.
2. Ионова О. М. Педагогіка Рудольфа Штайнера. *Курс лекцій з порівняльної педагогіки*. Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2007. С.206–216.
3. Ионова О.М., Партола В.В. Формування інтелектуальних умінь молодших школярів (на прикладі вальдорфської школи). Харків : Цифрова друкарня №1, 2013. 191 с.

Допоміжна

1. Ионова О.М. Ідеї вальдорфської педагогіки в сучасній освіті. *Інновації в освіті: інтеграція науки і практики*: зб. наук.-метод. праць / за заг. ред. О.А.Дубасенюк. Житомир: ФОП Левковець, 2014. С.374–436.
2. Ионова О. Салютогенетичний підхід до підготовки майбутніх педагогів. *Педагогіка, психологія та методико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2015. № 2. С. 34-42.
3. Карп'як О. Людяна освіта: Вальдорфські школи в Україні. *ВВС Україна*. 2013. 25 вересня. URL: https://www.bbc.com/ukrainian/entertainment/2013/09/130925_waldorf_school_ko
4. Лукашенко О. Проблема збереження здоров'я молодших учнів у вальдорфській педагогіці: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук: спец. 13.00.01 «Загальна педагогіка та історія педагогіки». Харків, 2009. 20 с.
5. Лупаренко С. Вальдорфські засоби розвитку пізнавальної активності молодших школярів: навчально-методичні матеріали для вчителів початкової школи, студентів, аспірантів, викладачів педагогічних вищих навчальних закладів. Харків: ХНПУ імені Г.С.Сковороди, 2007. 50 с.
6. Лупаренко С. Вальдорфські методи навчання і виховання в початковій школі. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*: зб. наук. праць. Київ: Інститут Педагогіки АПН України, Інститут реклами, 2009. Вип. 11. С. 64-67.
7. Лупаренко С. Реалізація пріоритету антропології у навчально-виховному процесі початкової вальдорфської школи. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2011. № 8. С. 64-66.

8. Лупаренко С. Розвиток пізнавальної активності молодших школярів засобами вальдорфської педагогіки: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук: спец. 13.00.09 «Теорія навчання». Харків, 2008. 20 с.

9. Програми для вальдорфських шкіл України. 10—11 класи / за заг. ред. С. Г. Крамаренко. К. : Генеза, 2012. 271 с.

10. Тищенко К. Вальдорфська освіта: у пошуках духовності й свободи. *Українська правда*. 2011. 11 січня. URL: <https://life.prawda.com.ua/society/2011/01/11/70089/>

Інформаційні ресурси

<http://www.mon.gov.ua/> – Офіційний сайт Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України;

<http://www.pu.ac.kharkov.ua/> – Сайт Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди;

<http://nbuv.gov.ua/> – Сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського;

<http://www.dnpb.gov.ua/> – Сайт Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського;

<http://korolenko.kharkov.com/> – Сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка;

<http://www.osvita.org.ua/> – Освітній портал – освіта в Україні, освіта за кордоном;

<http://ostriv.in.ua/> – Освітній шкільний інтернет-портал «Острів знань»;

<http://www.edu-post-diploma.kharkov.ua/> – Офіційний сайт Комунального вищого навчального закладу «Харківська академія неперервної освіти»;

<http://guonkh.gov.ua/> – Офіційний сайт Департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації;

<http://dytynawaldorf.com.ua/articles-list/dytynka2/> – сайт вальдорфського журналу "Дитина".